



ETHOLIAD I GYMRODORIAETH CYMDEITHAS DDYSGEDIG CYMRU – 2022-23

Canllawiau ar y Broses Etholiadol – STEM & HASS

CYNNWYS

Cyflwyniad	1
Y Broses Etholiadol	3
Y Camau Nesaf yn Dilyn Pleidlais y Cymrodyr	4
Rolau yn y Broses Etholiadol – Diffiniad a Chymhwyster	5
Canllawiau ar Gwblhau'r Ffurflenni	7
Atodiad 1 – Pwyllgorau Craffu	11
Atodiad 2 – Sut ydym yn Asesu Rhagoriaeth Enwebeion	14
Atodiad 3 – Canllawiau Ychwanegol i'r Pwyllgorau Craffu	16

CYFLWYNIAD

AR GYFER PWY MAE'R DDOGFEN HON?

Bwriedir y ddogfen hon ar gyfer y bobl ganlynol sy'n ymwneud ag enwebiad i'r Gymrodoriaeth mewn STEM a HASS:

- Enwebai
- Cynigydd (y prif enwebwr)
- Cefnogwr Gwybodus
- Aseswyr Annibynnol
- Aelodau o'r Pwyllgorau Craffu sy'n asesu'r enwebiadau

Os oes gennych chi ddiddordeb mewn cael eich enwebu neu os oes gennych chi ddiddordeb mewn cynnig rhywun arall, rydym yn gobeithio y bydd y canllaw hwn yn ddefnyddiol i chi. Mae'r Gymdeithas yn ymrwmo i gynnal proses etholiadol sy'n deg, agored a thryloyw.

BETH YW CYMDEITHAS DDYSGEDIG CYMRU?

Ni yw academi ysgolheigaidd genedlaethol Cymru, a sefydlwyd yn 2010. Mae gennym Gymrodoriaeth sy'n cynnwys dros 650 o unigolion amlwg, yn cynrychioli arbenigedd ar draws pob maes academaidd a thu hwnt. Defnyddiwn yr wybodaeth gyfunol hon i hyrwyddo ymchwil, ysbrydoli dysg, a chynnig cyngor polisi annibynnol.

Mae'r Gymdeithas yn elusen Siarter Brenhinol, rhif elusen gofrestredig 1168622. Ceir rhagor o wybodaeth amdanom yma www.cymdeithasddysgedig.cymru



BETH YW YSTYR CYMRODORIAETH?

Mae etholiad i'r Gymrodoriaeth yn gydnabyddiaeth gyhoeddus o ragoriaeth. Mae pob un o'n Cymrodyr wedi gwneud cyfraniad pwysig i fyd dysg ac mae ganddynt oll gysylltiad amlwg â Chymru.

Oherwydd statws y Gymrodoriaeth, rhaid i'r holl Enwebeion (ar wahân i Gymrodyr er Anrhydedd) fynd drwy broses drylwyr o asesu. Mae'n broses gystadleuol - derbynnir o ddeutu 50 o Gymrodyr bob blwyddyn, ond daw llawer mwy o enwebiadau i law. Ceir rhagor o wybodaeth am feini prawf y Gymrodoriaeth ar dudalen 5.

Ar ôl cael eu hethol, mae Cymrodyr yn aelodau oes a gofynnir iddynt gyfrannu i waith y Gymdeithas lle bo'n bosibl. Gall hyn gynnwys cyfrannu at ddigwyddiadau, gwaith polisi, gweithgareddau ymgysylltu â'r cyhoedd, llywodraethu neu brosesau etholiadol yn y dyfodol.

Ceir rhestr o'n Cymrodyr presennol yma:

www.cymdeithasddysgedig.cymru/cymrodoriaeth/y-cymrodyr

CYDRADDOLDEB, AMRYWIAETH A CHYNHWYSIANT

Mae gan Gymdeithas Ddysgedig Cymru ymrwymiad cryf tuag at gydraddoldeb ac amrywiaeth. Rydym yn awyddus i sicrhau bod y Gymdeithas yn groesawgar ac yn gynhwysol, ac ni fydd unrhyw fath o wahaniaethu yn dderbyniol gennym.

Rydym yn gweithio tuag at Gymrodoriaeth fwy amrywiol, gyda mwy o aelodaeth o'r holl grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol. Ar hyn o bryd, rydym yn canolbwyntio'n benodol ar gynyddu enwebiadau merched.

Rydym yn annog enwebiadau o'r byd academiaidd, busnes, y proffesiynau, y cyhoedd a'r trydydd sector.

Rydym yn cydnabod y gellir dangos rhagoriaeth dros ystod o hydoedd gyrfa, ac nid oes gan ein Pwyllgorau Craffu ddisgwyliad penodol o ran oedran Cymrawd. Yr hyn sy'n bwysig yw bod enwebeion yn cwrdd â'n Meini Prawf Rhagoriaeth. Trwy ganolbwyntio ar lwyddiannau enwebeion, statws proffesiynol a chyfraniadau ehangach, ein nod yw sicrhau bod ein Cymrodyr yn enghreifftiau awdurdodol o oreuon Cymru ar draws pob maes dysgu.

Croesawir enwebiadau yn Gymraeg a/neu Saesneg.

Amgylchiadau ariannol

Rydym eisiau sicrhau nad yw ein ffioedd derbyn ac aelodaeth (gweler t.4) fyth yn rhwystr i Gymrodoriaeth. Rydym yn gweithredu Polisi Rhyddhad Ffioedd ar gyfer Cymrodyr y mae eu hamgylchiadau'n ei gwneud yn anodd iddynt dalu'r ffioedd. Fel Enwebai, gallwch wneud cais rhagflaenol, a byddwn yn rhoi gwybod i chi cyn enwebu a fydd rhyddhad ffioedd yn cael ei ganiatáu. [Gallwch weld y polisi yma.](#)



Y BROSES ETHOLIADOL

TROSOLWGW

1	Cyflwyno enwebiadau	1 Mehefin i 31 Hydref 2022
2	Cyrchu asesiadau annibynnol ar gyfer pob enwebiad	Tachwedd – Rhagfyr 2022
3	Pwyllgorau Craffu'n asesu'r enwebiadau	Ionawr 2023
4	Is-Lywyddion yn cynnig rhestr fer i Gyngor y Gymdeithas	Mawrth 2023
5	Y Cyngor yn cwblhau'r rhestr o Enwebeion	Mawrth 2023
6	Y Gymrodoriaeth yn pleidleisio ar yr Enwebeion	Ebrill 2023

BETH SYDD EI ANGEN AR ENWEBIAD DILYS?

Caiff enwebiad ei wneud gan Gynigydd, gyda chefnogaeth Eilydd. Rhaid iddynt fod yn Gymrodyr y Gymdeithas. Rhaid i'r Cynigydd gyflwyno'r holl ddogfennau canlynol, wedi'u cwblhau'n llawn, cyn y dyddiad cau (gweler www.cymdeithasddysgedig.cymru/cymrodoriaeth/dod-yn-gymrawd/ffurflenni-enwebu):

- **Ffurflen Enwebu** – a gwblheir gan y Cynigydd a'i llofnodi gan yr Eilydd
- **Ffurflen Tystiolaeth yr Enwebai** – a gwblheir gan yr Enwebai
- **CV yr Enwebai** – a ddarperir gan yr Enwebai; yn cynnwys rhestr lawn o gyhoeddiadau neu allbynnau
- **Adroddiad Cefnogwr Gwybodus** – a gwblheir gan y Cefnogwr Gwybodus, mewn ymateb i'r wybodaeth ar Ffurflen Tystiolaeth yr Enwebai

Caiff Enwebeion ddewis cwblhau **Ffurflen Amgylchiadau Unigol** gyfrinachol, gyda manylion unrhyw amgylchiadau a allai fod wedi effeithio ar eu gyrfa. Dylent gyflwyno'r ffurflen yn uniongyrchol i'r Gymdeithas. Byddwn ni'n ei rhannu gyda Chadeirydd y Pwyllgor Craffu sy'n gyfrifol am ystyried yr enwebiad hwnnw'n unig.

Mae'n hanfodol fod y ffurflenni'n cael eu cwblhau mor llawn â phosibl a'u bod yn cadw at unrhyw uchafswm geiriau a nodir. Ni fyddwn ni'n ystyried unrhyw ddeunyddiau, geirda na llythyrau cefnogol ychwanegol digymell.

Nodwch:

- Rhaid cadw'r enwebiad yn **gwbl gyfrinachol** rhwng yr Enwebai, y Cynigydd, yr Eilydd a'r Gymdeithas.
- Dylai'r Cynigydd gymryd cyfrifoldeb dros gwblhau'r Ffurflen Enwebu ac am gasglu'r llofnodion cefnogol.
- Ni fydd y Gymdeithas yn gohebu mewn unrhyw ffordd gyda'r Enwebai am yr enwebiad.



DYDDIAD CAU ENWEBIADAU

Rhaid ebostio'r holl ffurflenni i nominations@lsw.wales.ac.uk cyn **hanner dydd, dydd Llun 31 Hydref 2022**. Ni dderbynnir ffurflenni a ddaw i law ar ôl y dyddiad hwn, neu a anfonir i gyfeiriad arall.

Byddwn yn cydnabod pob enwebiad a ddaw i law. Os nad ydych chi'n derbyn cydnabyddiaeth o fewn 3 diwrnod, cysylltwch â nominations@lsw.wales.ac.uk. Ni fyddwn yn gyfrifol am enwebiadau nad ydynt yn ein cyrraedd, neu sy'n cyrraedd ar ôl y dyddiad cau.

BETH SY'N DIGWYDD AR ÔL I'R ENWEBIAD DDOD I LAW'R GYMDEITHAS?

Byddwn yn trosglwyddo'r holl ddogfennau – ac eithrio unrhyw Ffurflenni Amgylchiadau Arbennig – i'r Pwyllgor Craffu a ddewiswyd gan yr Enwebai ar y Ffurflen Tystiolaeth. (Gweler Atodiad 1 am fanylion.)

Noder, ni chaniateir unrhyw groesgyfeirio yn ystod cylch etholiadol, ac ni chaiff enwebiad ei ystyried os yw'n cael ei gyflwyno'n anghywir (mae pecyn enwebu ar wahân ar gyfer enwebiadau i bwyllgorau sy'n cwmpasu Diwydiant, Masnach, y Celfyddydau a Phroffesiynau). Felly, mae modd gohirio enwebiad am flwyddyn, ac mae croeso i Gynigwyr geisio cyngor cyn cyflwyno enwebiad.

Bydd y Pwyllgor Craffu yn ceisio o leiaf ddau adroddiad asesu annibynnol ar bob Enwebai.. Yna bydd yn cyfarfod i asesu'r holl enwebiadau y mae wedi'u derbyn.

Bydd y Pwyllgor Craffu'n gwneud argymhellion i un o'n HIs-Lywyddion. Bydd y Cyngor yn cyfarfod ym mis Mawrth i wneud y penderfyniad terfynol ar ba enwebiadau a gaiff eu cyflwyno i bleidlais o'r Cymrodyr.

Noder, caiff gwybodaeth gryno ei chyflwyno i'r Cyngor er mwyn cefnogi argymhelliad y Pwyllgor Craffu. Fodd bynnag, caiff aelodau'r Cyngor weld holl waith papur yr enwebiad ar ddiwrnod y cyfarfod os ydynt yn dymuno.

Y CAMAU NESAF YN DILYN PLEIDLAIS Y CYMRODYR

ENWEBEION A ETHOLWYD YN GYMRODYR

Byddwn yn cysylltu â chi i'ch llongyfarch ar gael eich ethol yn Gymrawd. Byddwn yn eich gwahodd i gael eich derbyn yn ffurfiol yn ein Cyfarfod Cyffredinol Blynnyddol ym mis Mai, ac i fynychu ein Cinio Blynnyddol pan fydd yn cael ei gynnal.

Nodwch fod gofyn i Gymrodyr newydd dalu ffi derbyn o £90. Hefyd ceir ffi tanysgrifio blynnyddol o £180 (£90 i'r rheini sydd dros 70 ar 24 Mai 2023). Caiff y sawl sydd dros 85 oed eu heithrio o'r ffioedd derbyn a thanysgrifio.

Fel y nodwyd ar t.2, rydym yn gweithredu Polisi Rhyddhad Ffioedd ar gyfer Cymrodyr y mae eu hamgylchiadau'n ei gwneud yn anodd iddynt dalu'r ffioedd.

ENWEBEION AFLWYDDIANNUS

Byddwn yn cysylltu â chi a'ch Cynigydd i'ch hysbysu na fu eich enwebiad yn llwyddiannus. Bydd cyfle i chi gael adborth gan yr Is-Lywydd perthnasol.

Mae modd i chi gael eich enwebu mewn blynnyddoedd yn y dyfodol, cyhyd â bod eich Cynigydd yn cyflwyno enwebiad wedi'i ddiweddarau yn defnyddio gwaith papur cylch etholiad y flwyddyn honno. Does dim terfyn ar y nifer o weithiau y gallwch gael eich enwebu.



ROLAU YN Y BROSES ETHOLIADOL – DIFFINIAD A CHYMHWYSTER

ENWEBAI

Yr Enwebai yw'r unigolyn sy'n dymuno cael ei ethol yn Gymrawd. Rydym yn diffinio Cymrawd fel a ganlyn:

Bydd y Cymrodyr yn unigolion sy'n preswyllo yng Nghymru, unigolion a anwyd yng Nghymru ond sy'n preswyllo yn rhywle arall ac eraill sydd â chysylltiad penodol â Chymru; ym mhob achos bydd ganddynt hanes amlwg o ragoriaeth a chyflawniad mewn un o'r disgyblaethau academaidd neu, os ydynt yn aelodau o'r proffesiynau, y celfyddydau, diwydiant, masnach neu wasanaethau cyhoeddus, byddant wedi gwneud cyfraniad nodedig i fyd dysg.

Bydd y meini prawf a'r mesur o arbenigrwydd wrth reswm yn amrywio rhwng gwahanol ddisgyblaethau a meysydd cyflawniad. Rydym yn mesur cyflawniadau pob Enwebai yn ôl y cyfleoedd maen nhw wedi'u cael yn eu gyrfa. Fodd bynnag, ym mhob achos, rydym yn diffinio rhagoriaeth yn nhermau'r meini prawf cyffredinol canlynol:

- Cyflawniad eithriadol (ansawdd eich cyflawniadau a'ch cyfraniadau at ddysgu)
- Statws proffesiynol (cryfder eich enw da ymhlith eich cyfoedion)
- Cyfraniadau ehangach (yr effaith rydych wedi'i chael ar bobl, sefydliadau neu gymdeithas ehangach)

Gallwch gael rhagor o wybodaeth am y meini prawf hyn yn Atodiad 2.

CYNIGYDD

Y Cynigydd sy'n gyfrifol am gwblhau'r ffurflen enwebu a chyflwyno'r holl ddogfennau a nodir dan 'Beth sydd ei angen ar enwebiad dilys?' (tudalen 3). Y Cynigydd yw prif gyswllt y Gymdeithas mewn perthynas â'r enwebiad a bydd (ynghyd â'r Enwebai) yn cael ei hysbysu am y canlyniad ar ddiwedd y Broses Etholiadol.

Rhaid i'r Cynigydd fod yn Gymrawd y Gymdeithas. Ym mhob cylch etholiad, caiff Cymrawd weithredu fel Cynigydd ar gyfer **tri Enwebai yn unig**. Fodd bynnag, mae Enwebeion benywaidd ac Enwebeion o grwpiau eraill heb gynrychiolaeth ddigonol wedi'u heithrio o'r cyfyngiad hwn.

Er mwyn osgoi gwrthdaro buddiannau, rhaid i Gynigydd **beidio** â bod:

1. Yn gadeirydd un o'n Pwyllgorau Craffu
2. Yn aelod o'r Pwyllgor Craffu y cyflwynir yr enwebiad iddo
3. Yn perthyn drwy deulu i'r Enwebai

EILYDD

Mae'r Eilydd yn cefnogi'r enwebiad ac yn cwblhau cwestiynau 4-5 ar y ffurflen enwebu.

Fel y Cynigydd, rhaid i'r Eilydd fod yn Gymrawd. Er mwyn osgoi gwrthdaro buddiannau ni chaiff fod yn perthyn drwy deulu i'r Enwebai. (Nid yw'r cyfyngiadau eraill ar y Cynigydd yn gymwys.)



CEFNOGWR GWYBODUS

Mae Cefnogwr Gwybodus yn defnyddio ei wybodaeth am yr Enwebai i gefnogi'r enwebiad. Gofynnir i'r Cefnogwr Gwybodus gwblhau ffurflen adroddiad ar wahân a'i hanfon at y Cynigydd cyn dyddiad cau'r enwebiadau.

Nid oes angen i'r Cefnogwr Gwybodus fod yn Gymrawd cyfredol, ond dylai fod yn:

- Rhywun sy'n gyfarwydd â gwaith yr Enwebai (efallai eu bod wedi cydweithio - e.e. cyd-ddeiliad grant, cydawdur, goruchwyliwr neu gydweithiwr - ond nid yw hyn yn ofynnol)
- Ysgolhaig nodedig gyda statws rhyngwladol yn y maes

Rhaid i'r Cefnogwr Gwybodus **beidio** â bod:

- Yn aelod o Gyngor y Gymdeithas neu o'r Pwyllgor Craffu y cyflwynir yr enwebiad iddo
- Yn gyflogedig neu'n gweithio yn sefydliad/corff yr Enwebai

Caiff y Cynigydd, yr Eilydd a'r Enwebai drafod pobl briodol ar gyfer y rôl hon, ond y Cynigydd yn unig ddylai gysylltu â'r Cefnogwr Gwybodus i holi am adroddiad.

ASESWYR ANNIBYNNOL

Caiff pob enwebiad ei asesu gan o leiaf un (ond gorau oll ddau) Asesydd Annibynnol.

Nid oes angen iddynt gwblhau unrhyw waith papur cyn cyflwyno'r enwebiad. Yn lle hynny gofynnwn iddynt gwblhau adroddiad annibynnol yn ddiweddarach. Yn yr adroddiad, maent yn asesu'r Enwebai yn erbyn ein meini prawf etholiad ac yn erbyn y meincnodau'r maes/meysydd cyflawniad perthnasol.

Nid oes angen i Asesydd Annibynnol fod yn Gymrawd cyfredol, ond dylai fod yn:

- Ysgolhaig nodedig gyda statws rhyngwladol yn y maes
- Rhywun sy'n gyfarwydd â maes, gwaith neu statws yr Enwebai

Gall yr Asesydd Annibynnol fod y tu allan i'r DU i gynorthwyo gydag asesu enw da rhyngwladol yr Enwebai.

Rhaid i Aseswyr Annibynnol **beidio** â bod:

- Yn aelodau o Gyngor y Gymdeithas nac unrhyw un o'i Phwyllgorau Craffu
- Yn gyflogedig neu'n gweithio yn sefydliad/corff yr Enwebai
- Yn gysylltiedig yn uniongyrchol gyda gwaith yr Enwebai (e.e. cydawdur, cyn oruchwyliwr neu Gyd-Brif Ymchwilydd)
- Ffrind personol agos neu'n perthyn drwy deulu i'r Enwebai

Dylai'r Cynigydd awgrymu hyd at dri Asesydd Annibynnol ar y ffurflen enwebu. Gall drafod yr enwau gyda'r Eilydd a'r Enwebai, ond ni chaiff gysylltu â'r unigolion a awgrymir.

Unwaith y byddwn wedi trosglwyddo enwebiad i'r Pwyllgor Craffu perthnasol, bydd yn dethol un Asesydd priodol neu ragor. Gall hyn gynnwys unigolion eraill na chafodd eu hawgrymu ar y ffurflen enwebu. Yna bydd y Gymdeithas yn cysylltu â'r Asesydd/wyr arfaethedig.



CANLLAWIAU AR GWBLHAU'R FFURFLENNI

FFURFLEN ENWEBU

Oni nodir yn wahanol, dylai'r Cynigydd gwblhau pob rhan o'r ffurflen enwebu.

Cwestiynau 1-3 I'w cwblhau gan y Cynigydd.

Cwestiynau 4-5 I'w cwblhau gan yr Eilydd.

Gallwch ddefnyddio e-lofnodion, llofnodion wedi'u sganio neu enwau wedi'u teipio yn y blychau Llofnod.

Cwestiwn 6 Nodwch enw'r Cefnogwr Gwybodus ynghyd â sail resymegol eich dewis. Nodwch fod rhaid i'r Cefnogwr Gwybodus gwblhau ffurflen ar wahân - gweler yr arweiniad ar dudalen 8.

Cwestiwn 7 Awgrymwch hyd at bedwar Asesydd Annibynnol i'r Pwyllgor Craffu eu hystyried. Fel y nodir ar dudalen 5, ni ddylech gysylltu â'r Aseswyr a awgrymir.

Cwestiwn 8 Dewiswch y Pwyllgor Craffu mwyaf addas i asesu'r enwebiad. Gweler Atodiad 1 am arweiniad manylach.

Nodwch mai un pwyllgor yn unig sy'n gallu ystyried enwebiad, ac nid oes modd ei drosglwyddo o un pwyllgor i'r llall.

Cwestiwn 9 Unwaith eto, cyfeiriwch at Atodiad A i ateb y cwestiwn hwn. Nodwch y ddisgyblaeth neu'r maes yng nghylch gorchwyl y Pwyllgor Craffu sy'n cynnig y disgrifiad gorau o'r Enwebai. Cewch nodi mwy nag un os yw'n briodol. Os nad oes yr un yn gymwys, nodwch "Arall" gan ddisgrifio'r ddisgyblaeth/maes mewn ychydig eiriau.

Cwestiwn 10 Dylid ysgrifennu hwn mewn ymateb i ddatganiad yr Enwebai ar y Ffurflen Tystiolaeth. Dylech gyfeirio'n benodol at y meincnodau y caiff yr enwebiad ei werthuso yn eu herbyn – gweler Atodiad 2 am ragor o wybodaeth.

FFURFLEN TYSTIOLAETH YR ENWEBAI

Dylai'r Cynigydd a'r Enwebai weithio gyda'i gilydd ar y Ffurflen Tystiolaeth. Mae hon yn darparu gwybodaeth hanfodol i gefnogi'r enwebiad. Dylai ddarparu'r dystiolaeth sydd ei hangen:

1. i gefnogi'r achos dros etholiad a gyflwynir gan y Cynigydd a'r Eilydd
2. i ddarparu dystiolaeth er mwyn i'r Cefnogwr Gwybodus, yr Asesydd/wyr Annibynnol a'r Pwyllgor Craffu allu dod i farn wybodus am yr honiadau a wneir yn yr enwebiad

Mae'n arbennig o bwysig bod y Ffurflen Dystiolaeth yn dangos sut mae'r Enwebai yn bodloni ein Meini Prawf Rhagoriaeth cyffredinol drwy fodloni'r meincnodau o'u dewis

Mae canllawiau pellach ar y meincnodau a'r cyflawniadau dangosol ar gael yn Atodiad 2.



Cwestiwn 1 Nodwch eich manylion personol. Mae'r datganiad ar dudalen olaf y ffurflen yn egluro sut y byddwn yn defnyddio'r wybodaeth hon. Ni fyddwn yn trosglwyddo eich gwybodaeth bersonol i Aseswyr Annibynnol. Ni fyddwn yn rhannu eich gwybodaeth bersonol (manyion cyswllt na dyddiad geni) gydag Aseswyr Annibynnol.

Nodwch: os bydd eich enwebiad yn llwyddiannus, byddwn yn atgynhyrchu'r wybodaeth ganlyniol **yn union fel y'i darperir yng Nghwestiwn 1** yn ein cofrestr o Gymrodyr ac mewn datganiadau cyhoeddus:

- Eich teitl, enw ac unrhyw lythrennau ôl-enwol (felly, peidiwch â nodi enw canol oni bai eich bod yn ei ddefnyddio'n gyhoeddus)
- Eich swydd/rôl a'ch sefydliad (fodd bynnag os ydych chi am ddefnyddio cyswllt â sefydliad arall, nodwch hwnnw yn y blwch isod)

Cwestiwn 2 Ticiwch 'Ydw' os ydych chi'n dymuno i'r Pwyllgor Craffu ystyried unrhyw amgylchiadau arbennig sydd wedi effeithio ar eich gyrfa. Gallai hyn gynnwys bylchau mewn gwaith, lleihau cynnyrch, neu newidiadau mewn amgylchiadau personol.

Bydd natur y rhagoriaeth rydym ni'n chwilio amdano bob amser yn gysylltiedig â bywyd a phrofiad yr Enwebai. Wrth asesu eich enwebiad, mae'r Pwyllgor Craffu'n gallu ystyried trefniadau cytundebol (e.e. llawn amser, rhan amser, rhannu swydd, cyfrifoldebau clinigol) ac unrhyw amgylchiadau personol, teuluol neu anacademaidd a allai fod wedi effeithio ar eich proffil gyrfa neu swmp eich gwaith. Bydd y safonau rhagoriaeth yn parhau'r un fath.

Mae'r ffactorau y gellid eu hystyried yn cynnwys, ond nid ydynt yn gyfyngedig i'r canlynol:

- Trefniadau gwaith hyblyg (e.e. saib gyrfa, gweithio rhan amser, gweithio yn ystod y semester / tymor, rhannu swydd)
- Beichiogrwydd, mamolaeth, tadolaeth, rhannu absenoldeb rheini, mabwysiadu a benthyg croth, gwarcheidwaeth arbennig
- Cyfrifoldebau gofal
- Anabledd, afiechyd (yn cynnwys iechyd meddwl) neu anaf
- Amgylchiadau'n gysylltiedig â hunaniaeth rhywedd
- Amgylchiadau personol, teuluol neu eraill sy'n anacademaidd sydd wedi cyfyngu neu oedi gyrfa broffesiynol yr Enwebai

Os nad yw'r materion yn gyfrinachol, nodwch nhw yn y blwch testun dan Gwestiwn 2. Os yw'r materion neu eu heffaith yn fwy cyfrinachol eu natur, anfonwch Ffurflen Amgylchiadau Unigol ar wahân. Caiff hon ei rhannu gyda Chadeirydd y Pwyllgor Craffu yn unig.

Cwestiwn 3 Nodwch ein diffiniad o 'Cysylltiad â Chymru':

Unigolion sy'n preswyllo yng Nghymru, unigolion a anwyd yng Nghymru ond sy'n preswyllo yn rhywle arall ac eraill sydd â chysylltiad penodol â Chymru

Gall cysylltiadau 'eraill' gynnwys y canlynol, heb fod yn gyfyngedig iddynt – cyfraniadau i astudiaethau am Gymru, i fywyd cyhoeddus Cymru, neu i systemau addysg yng Nghymru.



- Cwestiwn 4** Heb ddefnyddio mwy na 5 gair, disgrifiwch eich maes gweithgaredd. Er enghraifft gallech restru “Iechyd Cyhoeddus”, “Cyfraith Ryngwladol”, “Biocemeg”, “Llenyddiaeth a Diwylliant Ewrop”, “Arwain a Rheoli Addysg Uwch” neu “Cyfrifiadureg”. Defnyddir y disgrifiad hwn fel tag ar ein gwefan a’n cronfa ddata, er mwyn cysylltu Cymrodyr ag arbenigedd mewn maes penodol.
- Cwestiynau 5-8** Dylech ateb y cwestiynau hyn yn yr un ffordd ag ar CV safonol.
- Cwestiwn 9** Rhestrwch hyd at 20 o’ch prif gynnyrch yn nhrefn dyddiad, gan ddechrau gyda'r diweddaraf. Gall y cynnyrch gynnwys:
- Cyhoeddiadau sylweddol neu gyfraniadau ysgolheigaidd (e.e. llyfrau, erthyglau cyfnodolion wedi’u hadolygu gan gymheiriaid, penodau mewn llyfrau, adroddiadau ymchwil)
 - Cynnyrch artistig (e.e. perfformiadau, gweithiau llenyddol, cyfansoddiadau cerddorol)
 - Adroddiadau neu gyfraniadau eraill i’n llywodraeth, cyrff ariannu, asiantaethau rhyngwladol, cyrff elusennol mawr neu fusnes
 - Cyfraniadau at bolisi neu addysgeg
 - Cynnyrch eraill fel meddalwedd, dyluniadau, arteffactau, cwmnïau newydd neu batentau
- Cwestiwn 10** Dewiswch y meincnodau yn ôl y cyfarwyddyd ar y ffurflen. Ceir rhagor o wybodaeth am sut rydym ni’n defnyddio’r meincnodau i asesu enwebiadau yn Atodiad 2. Fe’ch cynghorir i ddewis meincnodau’n ofalus, yn seiliedig ar ble mae eich tystiolaeth ar ei chryfaf.
- Cwestiwn 11** Ar gyfer pob meincnod a ddewisir yng Nghwestiwn 9, rhwch dystiolaeth o’ch cyflawniadau. Nodwch fod y rhan hon o’r enwebiad yn hollbwysig. Dim ond enwebiadau sy’n dangos cyflawniadau rhagorol ac sy’n bodloni ein meini prawf cyffredinol sy’n debygol o gael eu hargymell i’w hethol i’r Gymrodoriaeth.
- Cwestiwn 12** Mae’r cwestiwn hwn yn gyfle i chi roi unrhyw wybodaeth ychwanegol a allai gynorthwyo’r Pwyllgor Craffu. Yn ogystal â darparu tystiolaeth bellach i’ch achos dros gael eich ethol, efallai y byddai’n ddefnyddiol i chi nodi sut y byddech yn cyfrannu at fywyd y Gymdeithas.
- Cofiwch mai’r ffurflen hon yw’r unig gyfle sydd gan yr Enwebai i ddarparu gwybodaeth o’r fath - ni fyddwn yn derbyn unrhyw ddogfennau eraill a anfonir atom ar wahân.
- Cwestiwn 13** Cwblhewch y datganiadau os gwelwch yn dda.
- Cwestiwn 14** Gallwch ddefnyddio e-lofnodion, llofnodion wedi’u sganio neu enwau wedi’u teipio yn y blwch Llofnod.

ADRODDIAD CEFNOGWR GWYBODUS

- Cwestiwn 1** Nodwch y manylion personol y gofynnir amdanynt ac eglurwch eich perthynas â’r Enwebai neu eich gwybodaeth am yr Enwebai. Cyfeiriwch at dudalen 5-6 y ddogfen hon i sicrhau eich bod yn bodloni’r meini prawf i weithredu fel Cefnogwr Gwybodus / Asesydd Annibynnol.



Cwestiwn 2 I gwblhau'r adran hon, gofynnwn i chi gyfeirio at Ffurflen Tystiolaeth yr Enwebai. Ar y ffurflen hon, bydd yr Enwebai'n dewis y feincnodau y mae'n dymuno i'r enwebiad gael ei asesu yn eu herbyn. Cyfeiriwch yn benodol at y meincnodau hyn, gan roi eich barn ar y graddau y mae'r Enwebai'n eu bodloni.

ADRODDIAD ASESYDD ANNIBYNNOL

Cwestiwn 1 Nodwch y manylion personol y gofynnir amdanynt ac eglurwch eich perthynas â'r Enwebai neu eich gwybodaeth am yr Enwebai. Cyfeiriwch at dudalen 5-6 y ddogfen hon i sicrhau eich bod yn bodloni'r meini prawf i weithredu fel Cefnogwr Gwybodus / Asesydd Annibynnol.

Cwestiwn 2 Ticiwch y blwch sydd, yn eich barn chi, yn cynnig y disgrifiad mwyaf priodol o'r Enwebai mewn perthynas â'n meini prawf etholiad. Bydd ein Pwyllgor Craffu'n ystyried hwn ochr yn ochr â'ch ateb i Gwestiwn 3.

Cwestiwn 3 Nodwch sail resymegol yr asesiad a roddwyd yng Nghwestiwn 2. I gwblhau'r adran hon, gofynnwn i chi gyfeirio at Ffurflen Tystiolaeth yr Enwebai. Ar y ffurflen hon, bydd yr Enwebai'n dewis y feincnodau y mae'n dymuno i'r enwebiad gael ei asesu yn eu herbyn. Cyfeiriwch yn benodol at y meincnodau hyn, gan roi eich barn ar y graddau y mae'r Enwebai'n eu bodloni.

FFURFLEN AMGYLCHIADAU UNIGOL (DEWISOL)

Gweler y nodyn uchod (Ffurflen Tystiolaeth yr Enwebai, Cwestiwn 2).



ATODIAD 1 – PWYLLGORAU CRAFFU

Defnyddiwch y rhestr hon i bennu pa Bwyllgor Craffu sy'n briodol ar gyfer enwebiad. Rydym yn cydnabod y gall rhai Enwebeion hawlio rhagoriaeth mewn mwy nag un ddisgyblaeth neu faes gweithgarwch. Yn yr achosion hyn, dylech ddewis y brif ddisgyblaeth/maes a chyflwyno'r enwebiad i'r Pwyllgor hwn. I weld rhestr o aelodau cyfredol y Pwyllgorau Craffu ewch i: www.cymdeithasddysgedig.cymru/cymrodoriaeth/dod-yn-gymrawd/pwyllgorau-craffu/

PWYLLGORAU GWYDDONIAETH, TECHNOLEG, MATHEMATEG A MEDDYGAETH (STEMM)

Pwyllgor STEMM1 – Meddygaeth a'r Gwyddorau Meddygol	
Anatomeg a Ffisioleg	Gwyddorau Clinigol
Biobeirianneg	Anaestheteg
Peirianneg Fiofeddygol	Deintyddiaeth
Biofeddygaeth	Ymchwil Gwasanaeth Iechyd
Gwyddoniaeth Wybyddol	Geneteg Ddynol
Epidemioleg a Gwybodeg Feddygol	Delweddu
Gwyddor Bwyd a Maeth	Gofal Dwys/Gofal Brys
Meddygaeth Fforensig	Meddygaeth a Meddygaeth Foleciwlaidd
Geneteg	Niwroleg a Seiciatreg
Haint ac Imiwnedd	Nyrsio
Biocemeg Feddygol	Obstetreg a Gynaecoleg
Niwrowyddoniaeth	Oncoleg
Patholeg	Offthalmoleg
Ffarmacoleg a Thocsicoleg	Pediatreg
Seiciatreg	Patholeg ac Imiwnoleg
Seicoleg	Ffarmacoleg
Gwyddorau Milfeddygol Rhag-glinigol	Gofal Sylfaenol
Iechyd Rhyw	Proffesiynau'n gysylltiedig â Meddygaeth
<i>Disgyblaethau eraill</i>	Iechyd Cyhoeddus a Chlefydau Heintus
	<i>Disgyblaethau eraill</i>

Pwyllgor STEMM2 – Gwyddorau Cellol, Moleciwlaidd, Esblygol, Organebol ac Ecosystem	
Bioleg Organebol ac Amgylcheddol	Bioleg Celloedd a Moleciwlaidd
Gwyddor Amaeth	Biocemeg
Ymddygiad Anifeiliaid	Biowybodeg
Bioleg Anifeiliaid	Biotechnoleg
Bioamrywiaeth a Chadwraeth	Bioleg Celloedd
Ecoleg	Bioleg Ddatblygiadol
Bioleg a Rheoli Amgylcheddol	Genomeg
Bioleg Esblygol	Bioleg Foleciwlaidd
Gwyddor Coedwig	Geneteg Foleciwlaidd
Bioleg Dŵr Croyw	Bioleg Strwythurol
Bioleg Forol a Physgodfeydd	Bioleg Systemau a Synthetig
Microbioleg	<i>Disgyblaethau eraill</i>
Mycoleg	
Ffisioleg	
Bioleg Planhigion	
Geneteg Poblogaeth a Meintiol	
Rheoli Adnoddau Gwledig	
Bioleg Pridd	<i>Disgyblaethau eraill</i>



Pwyllgor STEMM3 – Cemeg, Ffiseg, Seryddiaeth a Gwyddorau Daear	
Ffiseg a Seryddiaeth	Gwyddorau Daear a Chemeg
Ffiseg Gymwysedig	Cemeg Ddadansoddol
Seryddiaeth a Chosmoleg	Catalysis
Ffiseg Atomig a Moleciwlaidd a Nanodechnoleg	Bioleg Gemegol a Chemeg Feddygol
Bioffiseg	Hinsawdd ac Atmosffer
Ffiseg Gyfrifiannol	Deunyddiau Daear
Ffiseg Mater Cyddwys	Earth Observation
Ffiseg Feddygol	Arsylwi Daear
Opteg a Laserau	Adnoddau Daear a Geo-beirianeg
Ffiseg Gronynnau a Niwclear	Prosesau Arwyneb Daear
Rhyngwynebau Ffiseg a'r Gwyddorau Bywyd	Geowyddoniaeth Amgylcheddol gan gynnwys Gwyddoniaeth Archeolegol
Ffiseg Plasma	Cemeg Anorganig
Ffiseg Feddygol	Cemeg Deunyddiau
Gwyddor System Solar	Nanowyddoniaeth Foleciwlaidd
<i>Disgyblaethau eraill</i>	Eigioneg a Hydroleg
	Cemeg Organig
	Cemeg Ffisegol
	Gwyddor Daear Solet a Phlanedol
	Cemeg Ddamcaniaethol a Chyfrifiannol
	<i>Disgyblaethau eraill</i>

Pwyllgor STEMM4 – Cyfrifiadureg, Mathemateg ac Ystadegau	Pwyllgor STEMM5 – Peirianeg
Deallusrwydd Artiffisial a Dysgu Peiriannau	Peirianeg Awyrofod
Mathemateg Actiwaraid a Chyllidol	Biobeirianeg a thechnolegau gofal iechyd
Algebra a Rhesymeg	Peirianeg Gemegol, Proses a Phetroliwm
Mathemateg Gymwysedig	Peirianeg Sifil, Strwythurol a Chloddio
Graffeg Gyfrifiadurol, Golwg Cyfrifiadurol, Systemau Rhithiol	Cyfathrebu, Arwyddion a Phrosesu Delwedd
Rhwydweithiau Cyfrifiadurol a Chyfrifiadura Symudol/Treiddiol	Rheoli, Roboteg a systemau ymreolaethol
Systemau Cyfrifiadurol a Pheirianeg Cyfrifiaduron	Peiriannau Dylunio a Systemau
Mecaneg Continwm	Deunyddiau, Dyfeisiau a Systemau Electronig
Mathemateg Arwahanol	Systemau Ynni, Ynni Adnewyddadwy a Phŵer Trydanol
Geometreg a Topoleg	Arweinyddiaeth Peirianeg
Rhyngweithio Dynol Cyfrifiadurol	Peirianeg Amgylcheddol
Systemau Gwybodaeth ac Adalw Gwybodaeth	Dynameg Hylifol, Peirianeg Llongau a Morol
Dadansoddi Mathemategol	Peirianeg Ddiwydiannol
Bioleg Fathemategol a Chyfrifiannol	Deunyddiau a Nanodechnoleg
Ffiseg Fathemategol	Peirianeg Fecanyddol, Gweithgynhyrchu a Chynhyrchu
Dadansoddi Rhifol	Technegau Microdon a Thonnau Milimetr
Ymchwil Gweithrediadol	Damcaniaeth Tebygolrwydd a Thebygolrwydd Cymwysedig
Damcaniaeth Tebygolrwydd a Thebygolrwydd Cymwysedig	Peirianeg Meddalwedd
Peirianeg Meddalwedd	<i>Disgyblaethau eraill</i>
Ystadegau	
Cyfrifiadureg Ddamcaniaethol a Mathemateg Rifol	
<i>Disgyblaethau eraill</i>	



PWYLLGORAU Y DYNIAETHAU, Y CELFYDDYDAU A'R GWYDDORAU CYMDEITHASOL (HASS)

Pwyllgor HASS1 – Iaith, Llenyddiaeth a Hanes, Damcaniaeth ac Ymarfer y Celfyddydau Perfformio	
Iaith a Llenyddiaeth	Hanes, Damcaniaeth ac Ymarfer y Celfyddydau Creadigol a Pherfformio
Ieithyddiaeth Gymwysedig	Pensaernïaeth a Phensaernïaeth Tirwedd
Astudiaethau Celtaidd	Dylunio Creadigol
Ieithoedd Clasur a Hanes yr Henfyd	Ysgrifennu Creadigol
Astudiaethau Diwylliannol	Polisi Diwylliannol a Chyfraniadau i Fywyd Diwylliannol
Llenyddiaeth yn Saesneg	Dawns, Theatr a Pherfformio
Ieithoedd a Llên Ewropeaidd Modern a Chanoloesol	Ffilm, Teledu, Radio a'r Cyfryngau Digidol
Ieithoedd a Llên Anewropeaidd	Hanes y Celfyddydau a Dylunio
Ieithyddiaeth a Seineg Ddamcaniaethol	Newyddiaduraeth
Astudiaethau Cymru	Astudiaethau Cyfryngau
<i>Disgyblaethau eraill</i>	Cerddoriaeth
	Cynllunio a Dylunio Trefol
	Y Celfyddydau Gweledol a Chymwysedig
	<i>Disgyblaethau eraill</i>

Pwyllgor HASS2 – Hanes, Archaeoleg, Athroniaeth a Diwinyddiaeth	
Hanes	Athroniaeth a Diwinyddiaeth
Hanes Prydain	Estheteg, Moeseg ac Athroniaeth Foesol
Hanes Eglwysig	Astudiaethau Beiblaidd
Hanes Economaidd a Chymdeithasol	Epistemoleg ac Athroniaeth Gwyddoniaeth
Hanes Ewrop	Hanes Athroniaeth a Syniadau
Archaeoleg Hanesyddol	Hanes Crefydd
Hanesyddiaeth	Rhesymeg a Metaffiseg
Hanes Cyfandiroedd Eraill	Athroniaeth Wleidyddol
Hanes Crefydd	Astudiaethau Crefydd
Hanes Gwyddoniaeth a Meddygaeth	Diwinyddiaeth ac Athroniaeth Crefydd
Archeoleg Cyn-hanesyddol	<i>Disgyblaethau eraill</i>
<i>Disgyblaethau eraill</i>	

Pwyllgor HASS3 – Economeg a'r Gwyddorau Cymdeithasol, Addysg a'r Gyfraith	
Gwyddorau Economaidd a Chymdeithasol ac Addysg	Y Gyfraith
Anthropoleg, Cymdeithaseg, Polisi Cymdeithasol a Gwaith Cymdeithasol	Cyfraith Fasnachol
Astudiaethau Cyfrifyddu	Cyfraith Gymharol
Astudiaethau Busnes ac Astudiaethau Rheoli	Cyfraith Trosedd
Daearyddiaeth Economaidd, Ddynol a Chymdeithasol	Cyfraith Ewropeaidd
Economeg ac Econometreg	Hawliau Dynol
Ymchwil a Pholisi Addysg	Technoleg Gwybodaeth: y Gyfraith ac Ymarfer
Gwyddor Wleidyddol a Chysylltiadau Rhyngwladol	Cyfraith Ryngwladol
<i>Disgyblaethau eraill</i>	Cyfreitheg
	Hanes Cyfreithiol
	Ymarfer Cyfreithiol a Gweinyddu Cyfiawnder
	Cyfraith Breifat
	Cyfraith Gyhoeddus
	Astudiaethau Sosio-Gyfreithiol a Throseddeg
	<i>Disgyblaethau eraill</i>



ATODIAD 2 – SUT YDYM YN ASESU RHAGORIAETH ENWEBIADAU

MEINI PRAWF RHAGORIAETH

Mae'n rhaid i bob enwebiad fodloni ein tri Maen Prawf Rhagoriaeth:

- Cyflawniad eithriadol (ansawdd eich cyflawniadau a'ch cyfraniadau at ddysgu)
- Statws proffesiynol (cryfder eich enw da ymhlith eich cyfoedion)
- Cyfraniadau ehangach (yr effaith rydych wedi'i chael ar bobl, sefydliadau neu ar gymdeithas ehangach)

MEINCNODAU

Mae enwebiadau i Bwyllgorau Craffu HASS a STEM yn cael eu hasesu yn erbyn meincnodau. Mae'r rhain yn safonau neu'n bwyntiau cyfeirio:

1. Y Cynigywyr ac Enwebeion wrth lunio'r datganiadau a wneir ar y Ffurflen Enwebu a'r Ffurflen Tystiolaeth; ac
2. Y Pwyllgorau Craffu wrth werthuso honiadau a chyfraniadau Enwebeion

Nid ydynt yn hollgynhwysfawr nac yn rhagnodol. Fe'u cynlluniwyd i ychwanegu at gysondeb a thryloywder y Broses Etholiadol ar draws yr holl Bwyllgorau Craffu.

Y dylai'r Cynigydd a'r Enwebai nodi'r meincnodau y maent yn hawlio rhagoriaeth ac yn dymuno cael eu gwerthuso yn eu herbyn. Ar y Ffurflen Dystiolaeth Enwebai, dylid defnyddio'r dystiolaeth a ddarparwyd ar gyfer bodloni'r meincnodau hyn hefyd, i ddangos eu bod yn bodloni'r tri Maen Prawf Rhagoriaeth.

Mae'r meincnodau wedi'u rhannu'n dri chategori: **Ymchwil; Ysgoloriaeth ac Addysg;** ac **Ymgysylltu Academiaidd, Arloesi ac Arweinyddiaeth**

Mae'r tri maes hyn, a'r meincnodau o dan bob un ohonynt, yn cynrychioli'r prif weithgareddau y mae academyddion yn cyfrannu atynt ac y gallant ddod i ragori ynddynt. Dylai enwebeion ddewis o **leiaf pum meincnod ac uchafswm o wyth meincnod**, a darparu dystiolaeth ar gyfer eu cyflawniadau yn eu herbyn.

Gellir dangos yr holl feincnodau canlynol ar lefel Cymru ac/neu ar lefel ryngwladol.

Nid yw'n ofynnol i Enwebeion fodloni'r holl feincnodau mewn unrhyw faes na dangos rhagoriaeth ac effaith mewn perthynas â phob un.

Meincnodau Ymchwil

1. Ymchwil seiliedig ar ddisgyblaeth a rhyngddisgyblaeth, boed yn ddamcaniaethol neu'n empirig, sy'n gwneud cyfraniad gwreiddiol at wybodaeth
2. Cofnod o gynhyrchion o bwys cenedlaethol/rhyngwladol, e.e. cyhoeddiadau mewn cylchgronau a adolygwyd gan gymheiriaid, llyfrau gan brif gyhoeddwr, gwaith artistig, patentau
3. Cyfrannu at ddatblygu neu adnewyddu'r ddisgyblaeth/maes ac/neu gwneud cyfraniad mawr i'r genhedlaeth nesaf o ysgolheigion drwy sicrhau cyllid, goruchwylio neu arwain ymchwilwyr/timau ymchwil/myfyrwyr ymchwil
4. Hyrwyddo trosglwyddo gwybodaeth am ymchwil, e.e. drwy eiddo deallusol, ymgynghoriaeth, cwmnïau deillio neu gwmnïau newydd, creu rhwydweithiau i ddod ag ymchwilwyr â diwydiant at ei gilydd



Meincnodau Ysgolheictod ac Addysg

5. Cyfraniadau sylweddol at addysgeg y maes pwnc/ymarfer proffesiynol, ac/neu ysgolheictod/ymchwil/cyllid sylweddol sy'n gysylltiedig â dysgu ac addysgu
6. Cyfnewid gwybodaeth: cyfathrebu a datblygu addysgu a dysgu, ysgolheictod ac ymchwil er budd sectorau addysgol, cyrff proffesiynol a chymdeithas
7. Ehangu cyfranogiad, ymgysylltu â dysgwyr, neu gefnogi datblygu strategaeth addysgol neu safonau addysg gweithredol
8. Arweinyddiaeth academaidd sylweddol, cydlynu neu reolaeth lefel uwch yn y sector trydyddol

Meincnodau Ymgysylltu Academaidd, Arloesi ac Arweinyddiaeth

9. Cyfrannu at ddatblygiad proffesiynol uwch-gydweithwyr yn y gymuned academaidd, gan gynnwys mentora, arwain ar fentrau hyfforddi a datblygu
10. Cymryd rhan sylweddol mewn ehangu cyfranogiad, meithrin gallu ac/neu gefnogi/datblygu addysg yng Nghymru ac yn ehangach
11. Ymgysylltu'n allanol yn defnyddio arbenigedd academaidd, neu gefnogi nodau a gweithgareddau cyfrifoldeb cymdeithasol; trosi arbenigedd ymchwil neu addysgu yn weithgaredd buddiol neu'n newid cadarnhaol yn y gymuned ehangach
12. Cymhwyso gwybodaeth i wella perfformiad ac ansawdd bywyd y sector cyhoeddus, drwy lywio polisi cyhoeddus a llywodraeth neu drwy ddylanwadu'n sylweddol ar y sectorau diwylliannol, treftadaeth neu ar y sectorau eraill
13. Tystiolaeth o weithgareddau sy'n hyrwyddo/gwella dealltwriaeth ac enw da/proffil gwaith academaidd, a gweithgarwch proffesiynol



ATODIAD 3 – CANLLAWIAU YCHWANEGOL I'R PWYLLGORAU CRAFFU

Mae'r canllawiau ychwanegol canlynol ar gyfer aelodau o'n deg Pwyllgor Craffu. Fe'u cynhwysir yma er mwyn gwneud y Broses Etholiadol, a'r penderfyniadau sy'n ymwneud â'r broses, yn dryloyw i bawb.

CYFRINACHEDD

Caiff gwybodaeth a dogfennaeth yn ymwneud ag enwebiadau etholiad eu darparu i aelodau o'r Pwyllgorau Craffu ar sail hollol gyfrinachol ac ni cheir eu trafod â neb na'u datgelu i neb ar unrhyw gyfrif ar wahân i'r canlynol:

- Cyd aelodau'r Pwyllgor Craffu
- Aseswyr Annibynnol
- Yr Is-Lywydd cyfrifol
- Staff Cymdeithas Ddysgedig Cymru

CYFANSODDIAD Y PWYLLGORAU

1. Mae gan bob Pwyllgorau Craffu aelodaeth graidd sy'n cynnwys Cadeirydd, Is-Gadeirydd a rhwng 3 a 7 Cymrawd arall sy'n weithredol neu'n brofiadol mewn meysydd perthnasol. Os yw Pwyllgor yn pennu bod angen cyfraniad arbenigol pellach, gall gyfethol yn ychwanegol un Cymrawd neu fwy a etholwyd yn flaenorol gan y Pwyllgor hwnnw.
2. I gynorthwyo gyda'r broses graffu, caiff cyfeiriadau ebost cyswllt pob aelod o'r Pwyllgor Craffu eu cylchredeg i aelodau eraill o'r pwyllgor, a chaiff cyfeiriadau ebost cyswllt pob Cadeirydd eu cylchredeg i'r Cadeiryddion eraill.

CYFANSWM HYD GWASANAETH

1. Yn arferol, ni ddylai Cymrawd wasanaethu am fwy na chwe mlynedd yn ddi-dor ar unrhyw bwyllgor – boed y cyfnod hwnnw wedi'i gronni fel Cadeirydd, Is-Gadeirydd neu aelod.
2. Unwaith y bydd Cymrawd yn cyrraedd y terfyn o chwe mlynedd, ceir saib o ddwy flwyddyn cyn y bydd yn gymwys i wasanaethu ar y pwyllgor hwnnw eto.

PENODI CADEIRYDDION AC IS-GADEIRYDDION

1. Penodi Cadeiryddion:
 - a. Gall Cadeiryddion Pwyllgor wasanaethu am dymor o 2 flynedd, ynghyd â 2 flynedd ychwanegol wedi hynny yn ôl disgrisiwn yr Is-Lywydd perthnasol.
 - b. Pan fydd angen Cadeirydd newydd ar bwyllgor, bydd tîm y staff yn gwahodd mynegiant o ddiddordeb gan yr holl Gymrodyr a etholwyd yn flaenorol gan y pwyllgor hwnnw. Caiff disgrifiad o'r rôl ei ddarparu. Bydd disgwyl i ymgeiswyr feddu ar brofiad blaenorol o wasanaethu ar y pwyllgor hwnnw.



- c. Os bydd un Cymrawd yn mynegi diddordeb, fe'i penodir yn amodol ar gymeradwyaeth yr Is-Lywydd.
 - d. Os bydd mwy nag un Cymrawd yn mynegi diddordeb, efallai y gofynnir iddynt ddarparu rhagor o wybodaeth i gefnogi eu hymgeisyddiaeth. Pwyllgor y Gymrodoriaeth fydd yn gyfrifol am ystyried yr wybodaeth a gyflwynir, cyfweld yr ymgeiswyr os bydd angen, a chytuno ar ba ymgeisydd i'w benodi.
2. Penodi Is-Gadeiryddion:
- a. Gall Is-Gadeiryddion wasanaethu am dymor o 2 flynedd, ynghyd â 2 flynedd ychwanegol wedi hynny yn ôl disgrisiwn y Cadeirydd.
 - b. Pan fydd angen Is-Gadeirydd newydd ar bwyllgor, bydd tîm y staff yn gwahodd mynegiant o ddiddordeb gan holl aelodau cyfredol y pwyllgor hwnnw. Caiff disgrifiad o'r rôl ei ddarparu.
 - c. Os bydd un aelod yn mynegi diddordeb, fe'i penodir yn amodol ar gymeradwyaeth y Cadeirydd.
 - d. Os bydd mwy nag un aelod yn mynegi diddordeb, efallai y gofynnir iddynt ddarparu rhagor o wybodaeth i gefnogi eu hymgeisyddiaeth. Ar sail yr wybodaeth a gyflwynir a thrafodaeth gyda'r ymgeiswyr os bydd angen, bydd y Cadeirydd yn penodi'r Is-Gadeirydd.

PENODI AELODAU

1.
 - a. Gall aelodau wasanaethu am dymor o 2 flynedd, ynghyd â 2 flynedd ychwanegol wedi hynny yn ôl disgrisiwn y Cadeirydd.
 - b. Pan fydd angen aelodau craidd newydd ar bwyllgor, bydd tîm y staff yn gwahodd mynegiant o ddiddordeb gan yr holl Gymrodyr a etholwyd yn flaenorol gan y pwyllgor hwnnw. Os oes angen arbenigedd mewn meysydd penodol ar y pwyllgor, neu os oes diffyg amrywiaeth yn unol â strategaeth Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiad y Gymdeithas, nodir hyn yn yr alwad. Drwy gytundeb gyda'r Cadeirydd, gellir ategu'r ymagwedd gyffredinol hon gyda gohebiaeth yn targedu Cymrodyr penodol.
 - c. Ar sail anghenion y pwyllgor, bydd Cadeiryddion yn penodi aelodau craidd o blith y rheini sy'n mynegi diddordeb, gan gyfeirio at yr Is-Lywydd drwy gydol y broses.
 - d. Os oes angen arbenigedd ychwanegol o hyd ar bwyllgor i gyflawni ei gyfrifoldebau yn ystod cylch etholiad y flwyddyn honno, caiff Cadeiryddion gyfethol un Cymrawd neu fwy a etholwyd yn flaenorol gan y pwyllgor.
 - e. Bydd pob pwyllgor yn rhoi ystyriaeth i drosiant priodol o aelodau bob blwyddyn, i sicrhau cydbwysedd rhwng cysondeb a safbwyntiau newydd.

GWRTHDARO BUDDIANNAU

1. Mae'r Gymdeithas yn ymrwmo i sicrhau bod ei phenderfyniadau a'i phrosesau penderfynu'n rhydd rhag tuedd personol ac nad ydynt yn ffafrio nac yn anffafrio unrhyw unigolyn sy'n gysylltiedig â'r Gymdeithas yn annheg, a bod hynny i'w weld yn amlwg.



2. Mae gennym ddyletswydd i sicrhau bod pob aelod pwyllgor yn deall beth yw 'gwrthdaro buddiannau' a bod ganddynt gyfrifoldeb i adnabod a datgan unrhyw wrthdaro a allai godi iddynt.
3. Gellir diffinio gwrthdaro buddiannau fel a ganlyn:

*“set o amgylchiadau sy’n creu **risg** bod buddiant eilaidd yn amharu neu’n dylanwadu ar allu unigolyn i ddod i farn neu weithredu yn ei rôl”*
4. Gall gwrthdaro buddiannau fod yn rhywbeth sy’n effeithio ar aelod o bwyllgor yn uniongyrchol, neu’n anuniongyrchol, drwy aelod o’r teulu, cyfaill neu bartner busnes.
5. Mae gan bwyllgorau’r cyfrifoldebau canlynol:
 - a. Eu bod yn cynnwys gwrthdaro buddiannau ar eu hagenda bob tro maen nhw’n cyfarfod.
 - b. Ar ddechrau pob cyfarfod, drwy’r Cadeirydd, eu bod yn gofyn i aelodau ddatgan unrhyw fuddiannau preifat yn yr eitemau sydd i’w trafod yn y cyfarfod.
6. Er mwyn lleihau’r risg o wrthdaro buddiannau yn y broses enwebu:
 - a. Ni chaiff **aelod** o Bwyllgor Craffu weithredu fel Cynigydd ar enwebiad ar gyfer y pwyllgor y mae’n gwasanaethu arno.
 - b. Ni chaiff **Cadeirydd** Pwyllgor Craffu weithredu fel Cynigydd ar enwebiadau i unrhyw bwyllgor.
 - c. Ni chaiff **aelod** o Bwyllgor Craffu fod yn aelod o Gyngor y Gymdeithas
7. Er mwyn lleihau’r risg o wrthdaro buddiannau yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Craffu:
 - a. Bydd gofyn i aelod o’r pwyllgor sy’n Eilydd neu’n Asesydd Annibynnol ar enwebiad i’r pwyllgor, neu sydd â chyswllt teuluol â’r Enwebai, adael yr ystafell wrth i’r enwebiad hwnnw gael ei ystyried.
 - b. Rhaid i aelod pwyllgor sy’n adnabod yr Enwebai beidio ag ychwanegu unrhyw wybodaeth bersonol am yr unigolyn hwnnw nad yw wedi’i datgan ar y ffurflenni enwebu, ond gall wneud sylw ar yr hyn sydd ar y ffurflen os caiff wahoddiad i wneud hynny gan y Cadeirydd.
 - c. Ym mhob cyfarfod pwyllgor, bydd y Cadeirydd yn galw am ddatganiadau o fuddiant cyn i aelodau ddechrau adolygu’r enwebiadau. Rhaid i aelodau ddatgan unrhyw fuddiannau o’r math a nodir ym mhwyntiau **a** a **b**, neu unrhyw fuddiant perthnasol arall mewn enwebiad.
 - d. Os oes gan y Cadeirydd wrthdaro buddiannau gydag enwebiad, bydd y Dirprwy Gadeirydd yn arwain wrth werthuso’r enwebiad hwnnw.
 - e. Ym mhob achos, ni chaiff aelod(au) sydd â gwrthdaro gymryd rhan na dylanwadu ar y penderfyniad nac unrhyw bleidlais ar yr enwebiad perthnasol; rhaid iddynt hefyd dynnu’n ôl o’r cyfarfod yn ystod pleidleisiau o’r fath.

DYRANNU ENWEBEION I’R PWYLLGORAU CRAFFU

1. Bydd tîm y staff yn dyrannu pob enwebiad i’r Pwyllgor Craffu a ddewiswyd gan y Cynigydd ar y Ffurflen Enwebu.
2. Ni chaiff enwebiadau eu croesgyfeirio a gall Pwyllgor Craffu eu gwrthod os nad ydynt yn cael eu cyflwyno i bwyllgor priodol.



3. Os yw Cynigydd yn dymuno i enwebiad aflwyddiannus gael ei ystyried unwaith eto, rhaid ei ailgyflwyno gan ddefnyddio'r ffurflenni cywir ar gyfer cylch etholiad y flwyddyn honno, cyn y dyddiad cau arferol; yna caiff ei ddyrannu i Bwyllgor Craffu.

ASESWYR ANNIBYNNOL

1. Cynhelir asesiad o bob enwebiad gan o leiaf ddau Asesydd Annibynnol. Gweler tudalen 5-6 am ddisgrifiad o'r rôl hon.
2. Efallai y bydd y Gymdeithas yn cysylltu ag un neu fwy o'r Aseswyr a enwir ar y Ffurflen Enwebu ond gallent gysylltu ag eraill hefyd.
3. Gofynnir i'r rheini a wahoddir i weithredu fel Aseswyr ymateb i'r gwahoddiad o fewn cyfnod byr, i gadarnhau a ydynt yn fodlon ac yn gallu darparu adroddiad erbyn y dyddiad gofynnol. Os ceir ymateb negyddol neu os na ddaw ymateb i law o fewn y cyfnod hwnnw, dylid gwahodd darpar Asesydd arall i gynnig adroddiad.
4. Gan ddefnyddio ffurflen Adroddiad yr Asesydd, bydd pob Asesydd yn:
 - a. Gosod pob enwebiad mewn un o'r ddau categori canlynol:
 - Bodloni'r meini prawf i gael ei ethol
 - Nid yw'n Bodloni'r meini prawf i'w hethol
 - b. Darparu sail resymegool drylwyr am y penderfyniad, gan gyfeirio'n glir at Ffurflen Tystiolaeth yr Enwebai a chyfeirio'n benodol at y meincnodau y gwerthusir yr enwebiad yn eu herbyn.
5. Os nad yw Pwyllgor Craffu'n gallu sicrhau adroddiad gan Asesydd, bydd y Cadeirydd yn ystyried (mewn ymgynghoriad â'r Is-Lywydd perthnasol) a all y pwyllgor werthuso'r Enwebai hebdo.

NEILLTUO ENWEBEION I AELODAU O'R PWYLLGOR CRAFFU

Bydd Cadeirydd pob Pwyllgor Craffu'n neilltuo pob enwebiad y mae'n ei dderbyn i aelod o'r pwyllgor i gynnal adolygiad cychwynol. Bydd yr aelod hwn yn:

1. Cynnal unrhyw ymchwil ychwanegol i'r Enwebai y gallai fod ei angen i ategu'r wybodaeth ar y ffurflenni a'r adroddiadau.
2. Cyflwyno'r Enwebai i weddill y pwyllgor pan fydd yn cynnal ei gyfarfod ffurfiol (gweler isod).

PENDERFYNIADAU'R PWYLLGOR CRAFFU

1. Cyn ystyried enwebiadau:
 - a. Bydd Cadeiryddion y Pwyllgorau Craffu, y Llywydd a'r Is-Lywydd yn cyfarfod i gael cyfarwyddyd manwl ar y gweithdrefnau craffu, yn cynnwys unrhyw newidiadau a wneir i broses etholiad y flwyddyn honno.
 - b. Cynigir hyfforddiant/cyngor ar Gydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiad i holl aelodau'r pwyllgorau.
2. Bydd pob Pwyllgor Craffu'n cyfarfod yn ystod mis Ionawr neu fis Chwefror (yn bersonol neu dros Zoom) i ystyried yr enwebiadau a ddyrannwyd iddo a chytuno ar restr o Enwebeion yn eu trefn.



3. Cworwm pob pwyllgor yw dwy ran o dair o'r aelodau (wedi'i dalgrynnu i fyny i'r rhif nesaf). Mae hyn yn cynnwys aelodau sy'n ymuno â'r cyfarfod yn electronig.
4. Yn ystod y cyfarfod, bydd aelodau'r pwyllgor yn ystyried enwebiadau yng nghyd-destun adroddiadau'r Aseswyr perthnasol ac yn asesu'r enwebiadau yn erbyn y Meini Prawf Rhagoriaeth (tudalen 15) a'r meincnodau (Atodiad 2).
5. Gofynnir i'r pwyllgorau lunio hyd at ddwy rhestr yn ystod y cyfarfod:
 - a. Rhestr o enwebeion sy'n bodloni'r holl Feini Prawf Rhagoriaeth ac felly'n cael eu hargymell ar gyfer etholiad
 - b. Rhestr o unigolion nad ydynt yn bodloni'r Meini Prawf Rhagoriaeth
6. Yn dilyn y cyfarfod, mae'r broses ganlynol yn berthnasol:
 - a. Bydd y Cadeirydd yn cyflwyno rhestrau'r pwyllgorau o Enwebeion, yn ôl categorïau, i'r tîm staff, ynghyd ag unrhyw adborth a nodwyd. Bydd copïau'n cael eu hanfon at holl aelodau'r pwyllgor, gan gadarnhau canlyniad y cyfarfod.
 - b. Bydd Cadeiryddion y Pwyllgorau Craffu'n cyfarfod â'r Is-Lywyddion (mewn dau gyfarfod ar wahân) i drafod rhestrau'r pwyllgorau o Enwebeion wedi'u categoreiddio a llunio rhestr yn eu trefn o Enwebeion i'w chyflwyno i'r Cyngor. **Ni fydd neb nad yw'n gallu ymrwymo i ddod i'r cyfarfod hwn yn gymwys i wasanaethu'n Gadeirydd Pwyllgor Craffu.**
 - c. Yn ystod y cyfarfod gyda Chadeiryddion y Pwyllgorau Craffu, bydd pob Is-Lywydd yn llunio dwy restr:
 - A list of nominees meeting all Criteria of Excellence and therefore recommended for election
 - A list of those who do not meet the Criteria of Excellence
7. Bydd Cyngor y Gymdeithas yn ystyried argymhellion y Pwyllgorau Craffu yn ei Gyfarfod Arbennig ym mis Mawrth. Yna caiff y rhestr gymeradwy o Enwebeion ei chyflwyno i bleidlais ffurfiol y Gymrodoriaeth.
8. Tybir y bydd y Cyngor fel arfer yn cymeradwyo cynnwys yr holl Enwebeion a argymhellir ar gyfer etholiad ar y rhestr.
9. Nid oes terfyn pendant i nifer y Cymrodyr newydd a dderbynnir bob blwyddyn.
10. Rhaid trin y rhestrau y mae'r Pwyllgorau Craffu a'r Is-Lywyddion yn eu llunio'n gwbl gyfrinachol. Er bod gan Enwebeion aflwyddiannus yr hawl i dderbyn adborth ar eu henwebiad (gweler isod), nid oes ganddynt yr hawl i weld y rhestrau na'u safle ymhlith yr Enwebeion eraill.

ADBORTH I ENWEBEION

1. Dylid casglu adborth ar gyfer yr holl Enwebeion a nodwyd fel 'Ddim yn Bodloni'r Meini Prawf Rhagoriaeth' ym mhob un o gyfarfodydd y Pwyllgor Craffu. Nid oes rhaid casglu adborth ar gyfer unigolion sy'n 'Bodloni'r Meini Prawf Rhagoriaeth', oherwydd tybir y byddai Enwebeion o'r fath yn cael eu cyflwyno ar gyfer etholiad yn awtomatig.
2. Er mwyn sicrhau bod adborth yn cael ei gasglu mewn modd cyson sy'n seiliedig ar dystiolaeth, bydd Cadeirydd y pwyllgor yn cwblhau ffurflen adborth fer, gan gyfeirio at y meincnodau (Atodiad 2). Yna caiff hon ei chyflwyno i'r Is-Lywyddion.



3. Dim ond yr Is-Lywyddion a gaiff roi adborth i Enwebeion aflwyddiannus. Caiff adborth ei roi'n uniongyrchol i Enwebeion, i osgoi negeseuon ail law ac anghysondeb o ran trosglwyddo materion sy'n aml yn sensitif ac weithiau'n gyfrinachol.

CYSYLLTU Â NI

Cymdeithas Ddysgedig Cymru
Cofrestra'r Brifysgol
Rhodfa'r Brenin Edwad VII
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NS
Cymru

www.cymdeithasddysgedig.cymru

nominations@lsw.wales.ac.uk

+44 (0)29 2037 6954